

Narkotika på gadeplan 2000

Kirsten Wiese Simonsen¹,
Erik Nielsen²,
Dorte Rollmann³ og
Elisabet Kaa¹

1. Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitet

2. Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet

3. Retsmedicinsk Institut, Odense Universitet

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Projektets baggrund og formål.....	2
2. Materiale og metode	3
3. Resultater og diskussion	3
3.1 Stoftyper i projektet	4
3.2 Fordeling.....	4
3.3 Renhed (koncentration w/w).....	6
3.4 Sammenligning med rutineprøver	7
3.5 Vægt af prøverne	8
3.6 Konfiskationssted og baggrund	8
3.7 Stofstype ifølge retskemi og politi	9
4. Konklusion.....	9
5. Referencer.....	12

Appendiks

Tabel 1: Fordeling mellem stoftyper på brugerplan i 2000	13
Tabel 2: Fordeling mellem heroinbase og heroinklorid i 2000	14
Tabel 3: Fordeling mellem heroinbase og heroinklorid 1998 – 2000	14
Tabel 4: Fordeling mellem stoftyper på brugerplan 1998 – 2000	15
Tabel 5: Renhed af illegale stoffer på landsplan i 2000	16
Tabel 6: Renhed af illegale stoffer i de enkelte politikredse i 2000	17
Tabel 7: Heroinbase. Renhed af prøver 1998 – 2000	18
Tabel 8: Heroinklorid. Renhed af prøver 1998 – 2000.....	18
Tabel 9: Amfetaminsulfat. Renhed af prøver 1998 – 2000	19
Tabel 10: Kokainklorid. Renhed af prøver 1998 – 2000	19
Tabel 11: Fordeling mellem heroinbase, heroinklorid, amfetaminsulfat og kokainklorid på brugerplan og i rutineprøver	20
Tabel 12: Renhed af heroinbase, heroinklorid, amfetaminsulfat og kokainklorid på brugerplan og i rutineprøver	20
Figur 1: Fordeling mellem illegale stoffer blandt projektets prøver 1995 – 2000	21
Figur 2: Fordeling mellem heroinbase og heroinklorid blandt projektets prøver 1995 – 2000.....	22
Figur 3: Renhed af illegale stoffer på brugerplan 2000	23
Figur 4: Renhed (konc. w/w) i relation til konfiskationstidspunkt	24
Figur 5: Renheden af illegale stoffer på brugerplan (hele landet) 1995 – 2000.....	25

1. Projektets baggrund og formål

De retsmedicinske institutter udfører i forbindelse med institutternes indtægtsdækkede virksomhed for Justitsministeriet rutinemæssigt undersøgelse af konfiskeret narkotika (1 - 3). Prøverne indsendes som oftest til analyse med henblik på bevisførelse i retssager og er således ikke udvalgt efter bestemte kriterier med hensyn til geografisk lokalitet, vægtmængde, udtagelsestidspunkt m.m. Disse "rutineprøver" hidrører ofte fra større beslag og afspejler således ikke nødvendigvis kvaliteten af stofferne på brugerniveau. På foranledning af Sundhedsstyrelsen blev det derfor for året 1995 besluttet at udføre en pilotundersøgelse af narkotika i illegal forhandling på brugerniveau (4). Pilotundersøgelsen er fulgt op af tilsvarende undersøgelser for hvert af årene 1996 - 1999 hvor inklusionskriterierne i forhold til 1995 er ændret lidt med hensyn til prøvernes vægt og antal (5 - 8). I år 2000 skete der større ændringer i projektets inklusionskriterier. Helsingør Politi udgår af projektet, og antallet af prøver fra Københavns Politi er halveret til 1 prøve pr. uge. Samtidig er der foretaget en mindre justering af kriterierne for prøvernes vægt.

"Gadeplansprojektet" indgår som en integreret del af Sundhedsstyrelsens overvågning af hvilke stoffer der findes på det illegale marked og er en del af Danmarks bidrag til det europæiske "Joint Action" vedrørende nye syntetiske stoffer. Laboratorieanalyserne samt denne rapport til "Gadeplansprojektet" finansieres af Sundhedsstyrelsen.

Projektet har til formål 1) at følge udviklingen i forholdet mellem priser og stoffernes koncentration som indikator for forholdet mellem udbud og efterspørgelse på det illegale marked, 2) at identificere forekomsten af "farlige" stoffer på det illegale marked og vurdere hyppigheden og lokaliteten af stof med høj koncentration, 3) at følge introduktionen af nye stoffer på det illegale marked og 4) at demonstrere en model for en systematisk registrering og analyse af de stoffer der forhandles på det illegale stofmarked i Danmark.

Undersøgelsen er et samarbejde mellem de tre retsmedicinske institutter, Rigspolitichefen, Afd. A, Nationalt Efterforskningsstøttecenter (NEC) og politiet i udvalgte politikredse (København, Århus, Odense, Aalborg og Esbjerg) samt Sundhedsstyrelsen. Ved at inddrage politikredse fordelt over hele landet er det hensigten at undersøge fordeling og spredning af illegale stoffer, samt at vurdere om kvaliteten af stofferne er forskellige de enkelte landsdele imellem. Denne rapport beskriver resultaterne for 2000. Disse resultater sammenlignes med de tilsvarende resultater for undersøgelserne i 1995 - 1999. Endvidere foretages sammenligning med rutineprøverne i alle vægtmængder som de retsmedicinske institutter analyserer i forbindelse med institutternes indtægtsdækkede virksomhed.

2. Materiale og metode

Undersøgelsen omfatter perioden 01.01.2000 - 31.12.2000. Materialet består af narkotika beslaglagt på brugerniveau i København, Århus, Odense, Aalborg og Esbjerg. Prøver bestående af hash og kendte lægemidler indgår ikke i undersøgelsen. Derimod er ukendte tabletter og kapsler (f.eks. ecstasy) inkluderet.

I de tilfælde hvor et beslag indeholder flere prøver, indgår kun én af prøverne i undersøgelsen. Prøvens vægt skal være 0,03 g – 1,00 g. Prøverne udtages fra det først egnede beslag i ugen regnet fra mandag kl. 08.00. Fra København, Århus og Odense udtages 1 ugentlig prøve, og fra hver af de to andre politikredse 1 prøve hver 14. dag. Prøverne er indsendt til de retskemiske afdelinger i København (prøver fra København), Århus (prøver fra Århus, Aalborg og Esbjerg) og Odense (prøver fra Odense). Sammen med prøven er indsendt et udfyldt skema vedrørende omstændighederne for beslaglæggelsen herunder politikreds, dato for beslaglæggelsen, konfiskationssted, baggrund for beslaglæggelsen, forventet stoftype, forventet vægt, emballage og om muligt købspris og/eller salgspris.

Ved den retskemiske undersøgelse er registreret identiteten af det illegale stof samt prøvens renhed (koncentration w/w) og vægt.

Som statistisk test er ved sammenligning af renheden anvendt en- og tosidet variansanalyse samt "Analysis of the Means". Hvis materialet ikke er normalfordelt, er der foretaget logtransformation eller arcsintransformation. Antalsfordelingerne er sammenlignet ved uafhængighedstest, homogenitetstest og trendanalyser. Hvis ikke andet er anført, er ved sammenligningerne anvendt en 1% signifikansgrænse for "sikker bevis". På grund af det ringe antal prøver af visse stoftyper fra nogle politikredse, er alle byer ikke medtaget hver gang ved de udførte sammenligninger.

3. Resultater og diskussion

I alt indgår 188 prøver i projektet mod forventet 208. Det lavere antal skyldes at der enten ikke er modtaget prøver fra politikredsen den pågældende uge, eller at de modtagne prøver ikke opfylder projektets inklusionsbestemmelser.

Ifølge projektets udvælgelseskriterier forventes ved projektets start 52 prøver fra hver af politikredsene København, Århus og Odense samt 26 prøver fra hver af politikredsene Aalborg og Esbjerg. Antallet af prøver der opfylder projektets inklusionskriterier er 45 fra København, 52 fra Århus, 44 fra Odense, 26 fra Aalborg og 21 fra Esbjerg.

3.1 Stoftyper i projektet

Blandt de 188 prøver er 27% (n=50) heroinbase ("rygeheroin"), 17% (n=32) heroinklorid, 17% (n=31) amfetaminsulfat¹ og 24% (n=45) kokainklorid² (tabel 1). Enkelte prøver indeholder spor af et andet illegalt stof end det som prøven er registreret under.

Metamfetamin er påvist i 2% (n=3) af prøverne. Alle tre prøver forekommer som hvide pulvere indeholdende metamfetaminklorid. De 2 af prøverne er beslaglagt i København, mens 1 er beslaglagt i Århus.

"Ecstasystoffer" dvs. nyere designer drugs er påvist i 14 prøver. Alle er indsendt fra politikredse i Jylland (5 fra Århus, 6 fra Aalborg og 3 fra Esbjerg). De 13 af prøverne er tabletter eller tabletstykker, mens 1 prøve er en kapsel. Alle tabletterne har logo (6 forskellige). Ti af prøverne indeholder MDMA (15 – 100 mg/tablet), 1 prøve indeholder MDE (54 mg/tablet) og 1 prøve indeholder en blanding af MDMA (18 mg/tablet) og MDE (44 mg/tablet). Kapslen indeholder MDA (5 mg). I en af tabletterne påvises en blanding af PMA og PMMA.

En prøve indsendt fra Esbjerg er små papirfelter indeholdende LSD (21 ug/felt). En prøve indsendt fra Århus er et pulver indeholdende kodein

Otte af prøverne indsendt fra Esbjerg er tabletter indeholdende lægemiddelstoffer. Følgende lægemiddelstoffer blev påvist: promethazin, perfenazin, efedrin, yohimbin samt benzodiazepinerne: diazepam (n=2), clonazepam og estazolam. Disse tabletter kan forveksles med illegale tabletter og er indsendt i den tro.

Tre pulvere indeholder ingen euforiserende stoffer. Heraf består en af orfenadrin, mens to ikke indeholder et aktivt stof.

3.2 Fordeling

Tabel 1 - 4 og figurerne 1 og 2 viser fordelingen af beslaglagte stoffer for de enkelte politikredse, mens fordelingen af projektets hovedstoffer på landsplan fremgår af tabel 11. I figurerne 1 og 2 er desuden vist fordelingen af beslaglagte stoffer på landsplan.

I alt 44% (n=82) af alle undersøgte prøver er heroin (tabel 1), og heroin er dermed det hyppigst forekommende stof. Heroin er det hyppigst forekommende stof i alle byer bortset fra Aalborg hvor heroin udgør 23% af prøverne. Der findes signifikant forskel mellem byerne idet andelen af heroinprøver i forhold til det totale antal

1. I denne rapport som oftest benævnt "amfetamin".

2. I denne rapport som oftest benævnt "kokain".

prøver er højere end forventet i København. København afviger herved signifikant fra resten af byerne hvor der ikke findes statistiske forskelle indbyrdes eller afvigelser fra den forventede andel.

Andelen af heroinprøver på landsplan er i perioden 1995 til 2000 faldet signifikant fra 74% i 1995 til 44% i 2000 (figur 1). Denne trend ses i København, Århus, Odense og Esbjerg (figur 1 og tabel 4).

Heroinbase findes i alle politikredse, mens heroinklorid ikke findes i Esbjerg. På landsplan er 61% (n=50) af de undersøgte heroinprøver heroinbase og 39% (n=32) er heroinklorid (tabel 2). Heroinbasepulverne er alle i brunlige nuancer, mens hovedparten af heroinkloridpulverne er hvide, kun 4 er beige til gullige.

Der findes markante forskelle mellem byerne. I lighed med tidligere år findes næsten alle heroinprøver i Århus som heroinbase (95%). I København udgør heroinbase 69% af heroinprøverne. Odense adskiller sig markant fra resten af landet idet 95% af de beslaglagte heroinprøver er heroinklorid (tabel 3).

Andelen af heroinbase på landsplan er i perioden 1995 til 2000 faldet signifikant fra 54% i 1995 til 27% i 2000 (figur 2). Denne trend ses i København og Odense, men ikke i Århus (figur 2). Andelen af heroinklorid er i samme periode uændret på landsplan. På grund af utilstrækkelige observationer i flere politikredse er det ikke muligt at udtale sig om ændringer i andele af heroinklorid i de enkelte politikredse.

17% (n=31) af prøverne er amfetamin (tabel 1) hvilket er et mindre, men ikke signifikant fald i forhold til 1999. Alle amfetaminprøver findes som amfetaminsulfat. Pulvernes farve er oftest hvid, men også beige og gullige nuancer forekommer. Amfetamin er påvist i de 3 politikredse i Jylland samt i Odense. Derimod findes der ikke amfetamin i København.

Der er markante forskelle mellem byerne idet andelen af amfetaminprøver er lavere end forventet i København, mens andelen i Odense er højere end forventet. Århus, Aalborg og Esbjerg afviger ikke signifikant fra den forventede andel (tabel 4).

Andelen af amfetaminprøver findes på landsplan ikke signifikant forskellig fra de tidligere (1995 - 1999) år (figur 1). I Aalborg er der sket et signifikant fald i andelen af amfetaminprøver hvor andelen i 2000 udgør 31%. De 5 foregående år ligger denne andel på 61 - 89% (tabel 4). I Odense er der derimod en ikke sikker stigende trend til 30% i andelen af amfetaminprøver. Andelen har ellers ligget på 3 - 14% de 5 foregående år (figur 1). I København og Århus findes ingen ændring i andelen af amfetamin i perioden (figur 1). Der er for få observationer i Esbjerg til en vurdering af ændringer gennem perioden.

24% (n=45) af prøverne er kokain (tabel 1). Alle prøver findes som kokainklorid. Kokainpulverne findes i hvide til beige/gullige nuancer. Kokain findes i lighed med de 2 foregående år i alle politikredse (tabel 4).

Der findes ingen forskel mellem byerne idet andelen af kokain i København, Århus, Odense og Aalborg ikke afviger fra gennemsnittet (tabel 4). Esbjerg har dog færre kokainprøver end forventet, men med de relativt få prøver indsendt fra denne politikreds skyldes det tilfældigheder.

Andelen af kokain er steget på landplan fra 10% i 1995 til 24% i 2000 (figur 1). Andelen af kokain ligger nu på 3. år på et uændret højt niveau (tabel 11), og kokain er det næsthyppigste stof. I København og Århus har der været en stigende trend i andelen af kokain fra 1995 til 2000 (figur 1), mens andelen i samme periode er uændret i Odense. Der er i perioden modtaget for få prøver fra Aalborg og Esbjerg til en vurdering.

Andelen af "ecstasystoffer" udgør 7% (n=14) hvilket er en fordobling i forhold til 1999 (tabel 1). Alle illegale tabletter og kapsler er konfiskeret i de 3 jyske politikredse. I lighed med de 3 foregående år findes 1 beslag med LSD. Det er indsendt fra Esbjerg.

3.3 Renhed (koncentration w/w)

Renheden af de enkelte stoffer er angivet i tabel 5, i figurene 3 og 4 for hele landet og i tabel 6 for de enkelte politikredse. Tabellerne 7 - 10 viser for udvalgte politikredse renheden af henholdsvis heroinbase, heroinklorid, amfetaminsulfat og kokainklorid gennem de sidste 3 år, mens tabel 12 og figur 5 viser gennemsnittet på landsplan for samme stoffer. I figur 5 er angivet renheden af stofferne i perioden 1995-2000.

Af figur 3 ses at renheden af hhv. heroinklorid og kokainklorid er tilnærmet normalfordelte, mens renheden af heroinbase og amfetaminsulfat viser hhv. venstre og højre skævhed. Dvs. for heroinbase er der forholdsvis mange prøver af høj renhed. Det omvendte er tilfældet med amfetamin.

Heroinbase er indsendt fra alle politikredse. Forekomsten er på landsplan regelmæssig gennem året (figur 4). På landsplan er den gennemsnitlige renhed for alle 50 prøver 38%, medianværdien 40% (tabel 5). Variationsintervallet er stort (4 - 57%). I begyndelsen af året (de første 2 måneder) ses heroinbase af både høj og lav renhed (interval 4 - 50%, median 29%). Denne renhed stabiliserer sig på et højere niveau resten af året (interval 22 - 57%, median 41%) (figur 4). De to første måneder i år 2000 kan derfor udpeges som en periode hvor heroinbase findes i en noget lavere renhed eller rettere hvor den gennemsnitlige renhed er af samme størrelsesorden som i de tre foregående år. Der er således sket en ændring omkring 1. marts 2000 efter hvilken dato heroinbase findes i højere gennemsnitlig renhed på det illegale marked. Denne udvikling er konstateret i alle dele af landet idet der ikke findes signifikant forskel i renheden af heroinbase mellem de enkelte politikredse (tabel 6 og 7). Ved sammenligning mellem år findes renheden af heroinbase i 2000 at være signifikant

højere end i de tre foregående år (tabel 12 + figur 5). Renheden af heroinbase er nu af samme størrelsesorden som i 1995 og 1996 (figur 5).

Heroinchlorid er indsendt fra alle byer undtagen Esbjerg. Kun få prøver er indsendt fra Århus og Aalborg. Forekomsten er regelmæssig på landsplan gennem året (figur 4). Der findes ingen ændring gennem perioden, og der kan ikke udpeges længere perioder i løbet af året hvor renheden har været speciel høj eller lav. Renheden er for de fleste prøver relativ høj. På landsplan er den gennemsnitlige renhed af de 32 prøver 66%, og medianværdien 68% (tabel 5). Variationsintervallet er stort (27 – 100%). Der findes ingen signifikant forskel i renheden politikredsene imellem (tabel 6). Den gennemsnitlige renhed af heroinchlorid er således meget ens over hele landet og gennem undersøgelsesperioden. Renheden af heroinchlorid har ikke ændret sig i de sidste 6 år (tabel 8 og 12 samt figur 5).

Amfetaminsulfat er indsendt fra alle politikredsene i Jylland og fra Odense. Der er derimod ikke indsendt amfetamin fra København. Forekomsten af amfetamin i Jylland og på Fyn er regelmæssig gennem perioden (figur 4). Der findes mange prøver af meget lav renhed og halvdelen af prøverne indeholder under 10% amfetaminsulfat (figur 3 og 4). Der findes ingen ændring i renheden gennem perioden. Den gennemsnitlige renhed for alle 31 prøver er 24%, og medianværdien 17% (tabel 5). Variationsintervallet er bredt (1 – 85%). Der findes ingen signifikant forskel i renheden af amfetamin politikredsene imellem (tabel 6). Den samlede renhed af amfetamin i hele landet er lavere i 2000 end i 1995-1998 og er af samme størrelsesorden som i 1999 (tabel 9 og 12 samt figur 5).

Kokainchlorid er indsendt fra alle politikredse. Forekomsten er regelmæssig gennem hele året med en tendens til flest (69%) kokainprøver i sidste halvdel af året (figur 4). Stigningen i forekomsten af kokain i sidste halvdel af året skyldes en stigning i antallet af kokainprøver i 2. halvår i Jylland. Der ses ingen forskel mellem de to perioder på Fyn og på Sjælland. Den gennemsnitlige renhed af de 45 prøver er 44% og medianværdien 42% (tabel 5). Variationsintervallet er stort (14 – 81%). Der findes ingen signifikant forskel i renheden af kokain politikredsene imellem (tabel 6). Der findes prøver af både høj og lav renhed gennem hele året, og der kan ikke udpeges perioder med kokain af speciel høj eller lav renhed (figur 4). Renheden af kokain er faldet signifikant (ca. 5 procent pr år) på landsplan i perioden 1995-2000 (tabel 12 + figur 5). Denne udvikling er ens i alle politikredse.

3.4. Sammenligning med rutineprøver

Tabel 11 viser fordelingen mellem heroinbase, heroinchlorid, amfetaminsulfat og kokainchlorid blandt projektets prøver sammenholdt med de rutineprøver som de retskemiske afdelinger rutinemæssigt undersøger for Justitsministeriet, dvs. prøver i alle vægtmængder. I 2000 er andelen af heroinchlorid større blandt projektets prøver end blandt rutineprøverne ligesom det er tilfældet de to foregående år. Der er ikke som i 1999 fundet signifikans for en lavere andel af amfetamin blandt projektets

prøver. I lighed med amfetamin er der heller ikke fundet signifikant forskel i fordelingen af heroinbase og kokainklorid mellem de to materialer.

Tabel 12 viser renheden af heroinbase, heroinklorid, amfetaminsulfat og kokainklorid i projektets prøver sammenholdt med laboratorienes rutineprøver. I 2000 findes renheden af amfetamin i rutineprøverne at være signifikant lavere end i projektets prøver. Denne tendens ses i alle landsdele. For heroinbase, heroinklorid og kokain findes ingen forskel i renheden af de to materialer. For kokain ses der et fald gennem årene der er af nogenlunde samme størrelsesorden som i projektets prøver. På baggrund af disse resultater kan det i lighed med de foregående år konkluderes at illegale stoffer på gadeplan gennemsnitligt ikke er af ringere kvalitet end stoffer handlet i større vægtmængder.

3.5 Vægt af prøverne

Den gennemsnitlige vægt af kokainprøverne og amfetaminprøverne er ca. 0,5 g, mens heroinprøverne gennemsnitligt vejer 0,2 g. Omkring 25% af heroinprøverne vejer 0,05 g og derunder. Ingen af amfetaminprøverne vejer under 0,08 g, og kun en af kokainprøverne har en vægt under 0,05 g. Heroin forhandles tilsyneladende i lavere vægtmængder.

3.6 Konfiskationssted og baggrund

Ved 74% af alle 188 prøver er der oplysning om hvor prøven er beslaglagt. Specielt prøverne fra Odense mangler oplysning om konfiskationssted hvorfor beslaglæggelserne i Odense ikke omtales her. 40% af alle prøver er beslaglagt udendørs, 21% er beslaglagt på sigtedes eller anden persons bopæl, 9% (n=16) er beslaglagt på café/diskotek og 4% (n=7) er beslaglagt på en politistation.

50% af heroinprøverne, 42% af kokainprøverne, 23% af amfetaminprøverne og 14% af "ecstasyprøverne" er beslaglagt udendørs, mens 15% af heroinprøverne, 18% af kokainprøverne, 16% af amfetaminprøverne og 36% af "ecstasyprøverne" er beslaglagt på bopælen. I café/diskoteksmiljøet er beslaglagt 5 "ecstasyprøver" (~36%), 5 heroinprøver, 3 kokainprøver, 2 amfetaminprøver og 1 tablet indeholdende efedrin.

Der er stor forskel på beslaglæggelsesstederne i de enkelte politikredse. I København er alle prøver bortset fra en enkelt prøve beslaglagt udendørs. I de jyske politikredse er mellem 27% - 35% beslaglagt udendørs, og 26% - 43% er konfiskeret på sigtedes eller anden persons bopæl. Aalborg har 10 beslaglæggelser, Århus 3 og Esbjerg 3 på café/diskotek. Der er således stor forskel i de enkelte politikredsers praksis mht. hvor de foretager beslaglæggelser. Fordeling af stoffer i forhold til beslaglæggelsessted må derfor ligesom tidligere år næppe tillægges større betydning. Det kan i denne

forbindelse ikke udelukkes at der forekommer inhomogenitet i datamaterialet hvilket kan have indflydelse på de foretagne sammenligninger af andele.

3.7 Stoftype ifølge retskemi og politi

I undersøgelsen er der registreret hvor ofte den retskemiske undersøgelse viser en anden identitet end antaget af politiet. Blandt de 188 modtagne prøver findes i 10% af prøverne (n=18) et andet stof end antaget. 2 prøver som politiet forventer at være heroin viser sig at indeholde hhv. metamfetamin og kodein. 5 prøver oplyst af politiet som amfetamin viser sig at være kokain (n=2), metamfetamin (n=2) og uden aktivt indholdsstof. 3 prøver angivet som kokain indeholder amfetamin, orfenadrin og intet aktivt indholdsstof. Størst uoverensstemmelse er der ved vurdering af ecstasy idet politiet indsender 8 prøver i den tro at der er tale om ecstasy. Disse prøver viser sig i stedet at indeholde lægemiddelstoffer. 4 indeholder et stof af benzodiazepintypen, 1 er efedrin og 1 er yohimbin. Herudover er to prøver hhv. promethazin (antihistamin) og perfenazin (antipsykotikum).

4. Konklusion

Andelen af heroin er faldet jævnt gennem perioden fra undersøgelsens start i 1995 i alle byer undtagen Aalborg. Heroin er dog fortsat det hyppigste stof på landsplan og i alle de undersøgte politikredse bortset fra Aalborg. Faldet i andelen af heroin skyldes primært at andelen af heroinbaseprøver er faldet på landsplan i samme periode, mens andelen af heroinklorid ikke har ændret sig. I år 2000 er ca. 60% af heroinprøverne heroinbase. Dette er en ændring i forhold til 1999 hvor næsten $\frac{3}{4}$ af prøverne er heroinbase. Forskellen skyldes at der er sket en stigning i forekomsten af heroinklorid i København. Heroinbase er dog stadig det mest almindeligt forekommende i politikredsene bortset fra Odense. Stofmarkedet i Odense adskiller sig, som i de 5 foregående år, betydeligt ved at praktisk taget al heroin findes som heroinklorid.

I København er der slet ikke påvist amfetamin, mens der i Odense er over en fordobling i det beslaglagte antal amfetaminprøver. De ret store forskelle der konstateres mellem politikredsene betyder at der samlet set på landsplan ikke ses ændringer i andelen af amfetamin. Andelen har været uændret siden 1995. Aalborg har gennem de 6 år haft et markant fald i andelen af amfetamin (4-8). Amfetamin er dog stadig det hyppigst forekommende stof i Aalborg.

Kokain er i lighed med de 2 foregående år det næsthyppigste stof på det illegale stofmarked. Andelen af kokain ligger fortsat på et uændret højt niveau idet hver fjerde prøve var kokain. Andelen af kokain ligger meget ens i de enkelte politikredse bortset fra Esbjerg hvor der påvises meget få kokainprøver. København og Århus har haft en stigning i andelen af kokainprøver i perioden, mens andelen af kokain har været uændret i Odense. Kokain er nu det næsthyppigste stof i de fleste byer.

Der findes ingen væsentlige forskelle i renheden af heroinbase, heroinklorid, amfetamin og kokain i de forskellige dele af landet. Renheden af heroinbase stiger markant omkring 1. marts 2000 til samme høje niveau som i 1995-1996. Amfetamin har i de sidste 2 år været af en renhed der lå væsentlig lavere end før 1998. Især ses der flere amfetaminprøver af en meget lav renhed (<10%). Renheden af kokain er faldet markant - en udvikling der ses i hele landet og som konstateres både i projektets prøver og i de prøver som de retskemiske afdelinger rutinemæssigt analyserer (4-8). Der ses ingen ændring i renheden af heroinklorid. Overalt ses et stort variationsinterval.

For hverken heroinklorid, heroinbase eller kokain findes i denne undersøgelse af narkotika på gadeplan forskel i renheden i forhold til de prøver de retskemiske afdelinger rutinemæssigt analyserer i alle vægtklasser. Kun for amfetamin er der fundet en forskel i renheden af de to materialer. Når renheden af amfetamin er lavere i rutineprøverne, kan det som tidligere år slås fast, at der ikke sker en fortynding af illegale stoffer her i landet inden de sælges på gadeplan (4-8). Den forskel der ses i renheden af amfetamin mellem de to materialer kan skyldes tilfældigheder da stikprøvematerialet er begrænset i projektet. Som omtalt i det foregående afsnit er der mange amfetaminprøver af meget lav renhed i projektet. Den renhed (median 7%) af amfetamin, der findes i rutineprøverne (og som ses i alle dele af landet), er nok tættere på det faktiske niveau, og det må konkluderes at amfetamin forhandles i en renhed der er lavere end nogensinde (4-8).

Der er forskel i fordelingen af illegale stoffer i de to materialer. Som i de foregående år er andelen af heroinklorid væsentlig lavere blandt rutineprøverne end blandt projektets prøver (4-8). Der findes ingen væsentlige forskelle hvad angår de øvrige illegale stoffer.

Et af undersøgelsens formål er at vurdere hyppighed og lokaliteten af stof med høj koncentration. I lighed med tidligere år 1995 – 1999 (4-8) er det ikke muligt at udpege perioder med stof af særlig høj renhed idet der i alle politikredse findes stoffer af både høj og lav renhed på markedet samtidig. For heroinbase sker der en ændring omkring 1. marts 2000 hvor der ses en markant stigning i renheden som stabiliserer sig på et højere niveau året ud og nu er af samme størrelsesorden som i 1996. Kokain er hyppigere forekommende i sidste halvdel af året hvor ca. 70% af kokainprøverne bliver konfiskeret. Denne tendens ses kun i Jylland.

I år 2000 er der endnu færre oplysninger om priser på narkotika, og afsnittet vedrørende priser er udgået af denne rapport. Som i de foregående år må det konstateres at forholdet mellem priser og renhed ikke kan bruges som indikator for stofmarkedet.

Et andet af undersøgelsens formål er at påvise introduktion af nye stoffer. Dette formål må siges at være opfyldt idet der i denne undersøgelse påvises metamfetamin (n=3), MDE (n=2), MDA (n=1), PMA (n=1), PMMA (n=1) og yohimbin (n=1). Metamfetamin er et stof der har stor udbredelse i bl.a. USA, men har været meget sjældent forekommende i Danmark. Derfor er det interessant at der i denne

undersøgelse påvises metamfetamin i både København og Jylland. Der er påvist dobbelt så mange ecstasystoffer i denne undersøgelse som i 1999. 4 prøver indeholder andre designer drugs end det kendte MDMA heraf indeholder 1 prøve en blanding af de farlige amfetaminer PMA og PMMA som i det forløbne år har bevirket en del dødsfald både herhjemme og i udlandet. MDE er set tidligere blandt rutineprøverne, men der har ikke været beslag med MDE siden 1997. MDA er set første gang blandt rutineprøverne omkring juletid 1999 og opfanges nu i denne undersøgelse. Yohimbin er ikke et designer drug, men et lægemiddelstof der øger den mandlige potens. Yohimbin er tidligere set herhjemme og i udlandet hvor det forhandles i tabletter af illegalt udseende. Yohimbin indtages angiveligt som supplement til ecstasy eller i den tro at det er ecstasy.

De øvrige prøver der er indsendt af politiet som værende ecstasy, men som indeholder kendte lægemiddelstoffer har et illegalt udseende hvilket har vanskeliggjort en bedømmelse.

Alle ecstasyprøver er indsendt af politikredsene i Jylland. Dette skal imidlertid ikke tages som udtryk for at der er mere ecstasy i Jylland, men afspejler snarere politiets praksis med hensyn til beslaglæggelsessted. Hovedparten af ecstasyprøverne er konfiskeret enten i café/diskoteksmiljø eller på bopælen. Når praktisk taget alle prøverne i København er beslaglagt udendørs og antagelig hos en anden brugergruppe, kan det være årsagen til at der ikke er set ecstasy i København. Undersøgelsen afspejler i det hele taget ikke udbredelsen af ecstasy i Danmark da der er relativt få beslaglæggelser i café/diskoteksmiljøet dvs. politiets indsats har været større hos andre brugergrupper end i de miljøer der anvender designer drugs. Det skal i denne forbindelse fremhæves at praksis med hensyn til beslaglæggelsessted også kan medføre inhomogenitet i resten af datamaterialet hvilket kan have indflydelse på de foretagne sammenligninger af andele.

Det foreslås at ecstasy fremover udgår af undersøgelsen og kun beskrives i "ecstasyprojektet" i erkendelse af at der er tale om forskellige miljøer/brugergrupper. Herved undgås en "skævvridning" af det relativt lille materiale der er i denne undersøgelse som jo netop skal beskrive hvilke stoffer der findes på gadeplan. Det er dog væsentligt at ikke kun pulvere indgår i gadeplansundersøgelsen, men også væsker (f.eks. indeholdende GHB) og LSD felter for at udviklingen af andre distributionsformer og misbrugsstoffer stadig kan følges.

Den anvendte model med undersøgelse af tilfældigt udtagne stikprøver i udvalgte politikredse må stadig antages at være anvendelig som grundlag for et skøn over forekomst, fordeling og renhed af illegale stoffer på brugerniveau i forskellige dele af Danmark. Stikprøvestørrelsen taget i betragtning har undersøgelsen i rimelig udstrækning beskrevet renheden af illegale stoffer i forskellige dele af landet gennem seks år. Med hensyn til fordelingen mellem de enkelte politikredse er der visse statistiske begrænsninger med hensyn til tolkningen af resultaterne idet prøvematerialet i visse politikredse og for visse stoffer er for lille til at alle mulige eventuelle forskelle kan analyseres. Med det relativt lille stikprøvemateriale har det igen i år 2000 været muligt at give et indtryk af udviklingen. I og med at

undersøgelsen har forløbet over en længere årrække, giver det gode muligheder for at følge tendenser og underbygge dem med statistiske analyser. Det har også været muligt at opfange nye eller sjældent forekommende stoffer. Alt i alt må det siges at undersøgelsen giver et rimeligt godt billede af det illegale stofmarked i Danmark.

Det må understreges at stikprøverne i dette gadeplansprojekt med hensyn til udvælgelse af prøver er væsentlig bedre defineret end laboratoriets rutineprøver. I undersøgelsen indgår desuden prøver fra politikredse hvorfra de retskemiske afdelinger sædvanligvis kun sjældent modtager materiale til retskemisk analyse.

5. Referencer

1. Nielsen E, Kaa E, Simonsen K W. Heroin, kokain og amfetamin 1995. Narko-nyt 1996; 3: 12-17
2. Nielsen E, Kaa E, Simonsen K W. Heroin, kokain og amfetamin 1996. Narko-nyt 1998; 1: 2-8
3. Nielsen E, Kaa E, Simonsen K W. Heroin, kokain og amfetamin 1997. Narko-nyt 1998; 3: 1-9
4. Kaa E, Nielsen E, Simonsen K W. Narkotika i illegal forhandling på bruger-niveau. Pilotundersøgelsen 1995. Rapport til Sundhedsstyrelsen 1996: 1-21
5. Kaa E, Nielsen E, Simonsen K W. Narkotika i illegal forhandling på bruger-niveau 1996. Rapport til Sundhedsstyrelsen 1997: 1-18
6. Kaa E, Nielsen E, Simonsen K W. Narkotika i illegal forhandling på bruger-niveau 1997. Rapport til Sundhedsstyrelsen 1998: 1-22
7. Kaa E, Nielsen E, Rollmann D, Simonsen K W. Narkotika i illegal forhandling på brugerniveau 1998. Rapport til Sundhedsstyrelsen 1999: 1-23
8. Kaa E, Nielsen E, Rollmann D, Simonsen K W. Narkotika i illegal forhandling på brugerniveau 1999. Rapport til Sundhedsstyrelsen 2000: 1-22

Tabel 1
Fordeling mellem stoftyper på brugerplan i 2000
(Resultat som procent af det totale antal prøver fra hver politikreds)

Politikreds	Kbh	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Alle
Stof	(n=45)	(n=52)	(n=44)	(n=26)	(n=21)	(n=188)
Heroin	65%	42%	45%	23%	24%	44%
Amfetamin	-	15%	30%	31%	10%	17%
Kokain	27%	29%	25%	23%	5%	24%
Ecstasy	-	10% ¹	-	23% ²	14% ³	7%
Andet eufor.	4% ⁴	4% ⁵	-	-	24% ⁶	5%
Ikke eufor.	4% ⁷	-	-	-	23% ⁸	3%

1. MDMA (n=4) samt MDMA+MDE (n=1)

2. MDMA (n=3), MDE (n=1), MDA (n=1) samt PMA+PMMA (n=1)

3. MDMA (n=3)

4. Metamfetamin (n=2)

5. Metamfetamin (n=1) samt kodein (n=1)

6. LSD (n=1), diazepam (n=2), clonazepam (n=1) samt estazolam (n=1)

7. Orfenadrin (n=1) samt intet aktivt stof (n=1)

Yohimbin (n=1), efedrin (n=1), promethazin (n=1), perfenazin (n=1) samt intet aktivt stof (n=1)

Tabel 2 Fordeling mellem heroinbase og heroinklorid i 2000 (Resultat som procent af det totale antal prøver i hver kolonne)						
Politikreds	Kbh	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Alle
Stof	(n=29)	(n=22)	(n=20)	(n=6)	(n=5)	(n=82)
Heroinbase	69%	95%	5%	50%	100%	61%
Heroinklorid	31%	5%	95%	50%	-	39%

Tabel 3 Fordeling mellem heroinbase og heroinklorid 1998 - 2000 (Resultat som procent af det totale antal prøver i hver kolonne)									
Politikreds	Kbh			Århus			Odense		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Heroinbase	83%	87%	69%	88%	92%	95%	24%	5%	5%
Heroinklorid	17%	13%	31%	12%	8%	5%	76%	95%	95%
<i>Antal prøver</i>	<i>53</i>	<i>46</i>	<i>29</i>	<i>25</i>	<i>25</i>	<i>22</i>	<i>25</i>	<i>19</i>	<i>20</i>

Tabel 4
Fordeling mellem stof typer på brugerplan 1998 - 2000
(Resultat som procent af det totale antal prøver fra hver politikreds)

Politikreds	Kbh			Århus			Odense			Aalborg			Esbjerg		
Stof	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Heroin	69%	48%	65%	52%	48%	42%	66%	54%	45%	9%	10%	23%	60%	30%	24%
Amfetamin	5%	10%	-	21%	29%	15%	3%	14%	30%	61%	75%	31%	20%	30%	10%
Kokain	23%	41%	27%	17%	13%	29%	32%	29%	25%	30%	10%	23%	20%	10%	5%
Ecstasy	-	-	-	2%	8%	10%	-	-	-	-	5%	23%	-	20%	14%
Andet eufor.	1%	1%	4%	2%	2%	4%	-	-	-	-	-	-	-	10%	24%
Ikke eufor.	1%	-	4%	4%	-	-	-	3%	-	-	-	-	-	-	23%
<i>Antal prøver</i>	<i>77</i>	<i>96</i>	<i>45</i>	<i>48</i>	<i>52</i>	<i>52</i>	<i>38</i>	<i>35</i>	<i>44</i>	<i>23</i>	<i>20</i>	<i>26</i>	<i>5</i>	<i>10</i>	<i>21</i>

Tabel 5
Renhed af illegale stoffer på landsplan i 2000

Stof	Antal	Gennemsnit	Median	Variationsbredde
Heroinbase	50	38%	40%	4 – 57%
Heroinchlorid	32	66%	68%	27 – 100%
Amfetaminsulfat	31	24%	17%	1 – 85%
Kokainchlorid	45	44%	42%	14 – 81%

Tabel 6
Renhed af illegale stoffer i de enkelte politikredse i 2000

Stof	Politi	Antal	Gennemsnit og median	Variationsbredde
Heroinbase	København	20	38% (41%)	4 - 54%
	Århus	21	37% (39%)	9 - 57%
	Odense	1	38% (38%)	-
	Aalborg	3	32% (40%)	12 - 43%
	Esbjerg	5	40% (37%)	30 - 50%
Heroinchlorid	København	9	61% (58%)	27 - 100%
	Århus	1	61% (61%)	-
	Odense	19	72% (72%)	53 - 93%
	Aalborg	3	52% (62%)	30 - 65%
	Esbjerg	0	-	-
Amfetaminsulfat	København	0	-	-
	Århus	8	29% (28%)	3 - 64%
	Odense	13	24% (17%)	3 - 57%
	Aalborg	8	17% (4%)	1 - 85%
	Esbjerg	2	32% (32%)	6 - 57%
Kokainchlorid	København	12	32% (32%)	14 - 57%
	Århus	15	50% (51%)	17 - 78%
	Odense	11	46% (43%)	23 - 67%
	Aalborg	6	43% (37%)	28 - 81%
	Esbjerg	1	68% (68%)	-

Tabel 7 Heroinbase Renhed (%) af prøver 1998 – 2000															
Politikreds	Kbh			Århus			Odense			Aalborg			Esbjerg		
Stof	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Gennemsnit	28 %	27 %	38 %	33 %	35 %	37 %	28 %	31 %	38 %	44 %	24 %	32 %	28 %	43 %	40 %
Median	29 %	25 %	41 %	34 %	34 %	39 %	23 %	31 %	38 %	44 %	24 %	40 %	33 %	40 %	37 %
Antal prøver	44	40	20	22	23	21	6	1	1	1	1	3	3	3	5

Tabel 8 Heroinklorid Renhed (%) af prøver 1998 – 2000												
Politikreds	Kbh			Århus			Odense			Aalborg		
Stof	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Gennemsnit	69%	56%	61%	47%	73%	61%	77%	78%	72%	92%	59%	52%
Median	75%	68%	58%	44%	73%	61%	83%	82%	72%	92%	59%	62%
<i>Antal prøver</i>	9	6	9	3	2	1	19	18	19	1	1	3

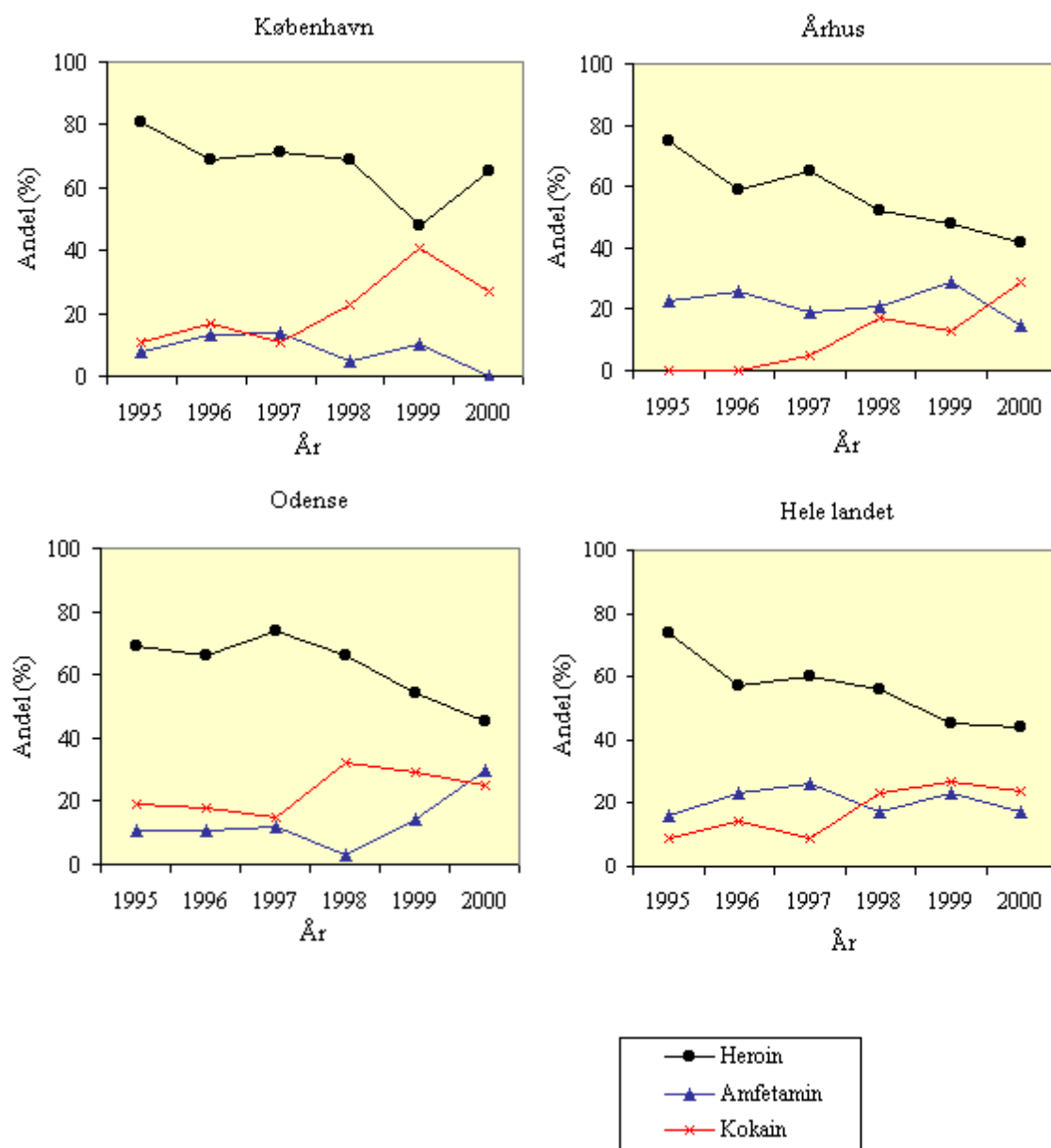
Tabel 9 Amfetaminsulfat Renhed (%) af prøver 1998 – 2000															
Politikreds	Kbh			Århus			Odense			Aalborg			Esbjerg		
Stof	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Gennemsnit	14 %	20 %	--	25 %	16 %	29 %	27 %	39 %	24 %	22 %	16 %	17 %	44 %	13 %	32 %
Median	11 %	17 %	--	23 %	12 %	28 %	27 %	31 %	17 %	22 %	7%	4%	44 %	12 %	32 %
Antal prøver	4	10	0	10	15	8	1	5	13	14	15	8	1	3	2

Tabel 10 Kokainklorid Renhed (%) af prøver 1998 – 2000															
Politikreds	Kbh			Århus			Odense			Aalborg			Esbjerg		
Stof	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Gennemsnit	61 %	59 %	32 %	56 %	61 %	50 %	56 %	66 %	46 %	67 %	67 %	43 %	54 %	67 %	68 %
Median	60 %	58 %	32 %	53 %	65 %	51 %	54 %	71 %	43 %	77 %	67 %	37 %	54 %	67 %	68 %
Antal prøver	18	39	12	8	7	15	12	10	1	7	2	6	1	1	1

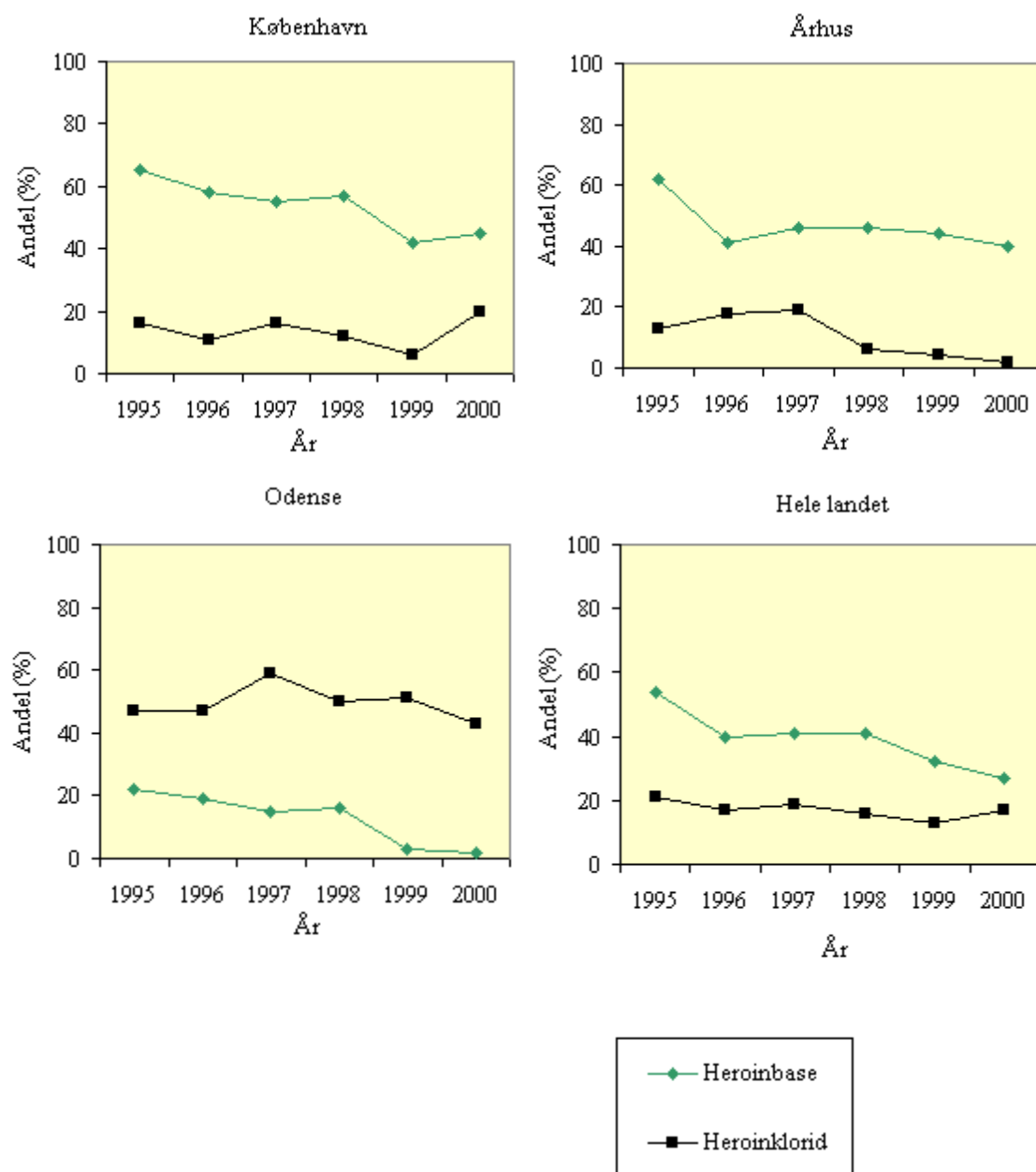
Tabel 11 Fordeling mellem heroinbase, heroinklorid, amfetaminsulfat og kokainklorid på brugerplan og i rutineprøver (Resultat som procent af det totale antal prøver i hver kolonne) (Antallet af prøver de enkelte år er angivet i parentes under årstallet)						
Stof	Rutineprøver (alle vægtmængder)			Projekt (brugerniveau)		
	1998 (480)	1999 (520)	2000 (418)	1998 (200)	1999 (205)	2000 (158)
Heroinbase	37%	35%	41%	43%	34%	32%
Heroinklorid	8%	5%	6%	16%	14%	20%
Amfetaminsulfat	35%	37%	30%	18%	24%	20%
Kokainklorid	20%	23%	23%	24%	29%	28%

Tabel 12 Renhed af heroinbase, heroinklorid, amfetaminsulfat og kokainklorid på brugerplan og i rutineprøver (Angivet som medianværdi) (Antallet af prøver de enkelte år er angivet i parentes under årstallet)						
Stof	Rutineprøver (alle vægtmængder)			Projekt (brugerniveau)		
	1998 (480)	1999 (520)	2000 (418)	1998 (200)	1999 (205)	2000 (158)
Heroinbase	36%	27%	41%	31%	30%	40%
Heroinklorid	59%	78%	68%	80%	79%	68%
Amfetaminsulfat	20%	14%	7%	21%	12%	17%
Kokainklorid	60%	65%	49%	57%	61%	42%

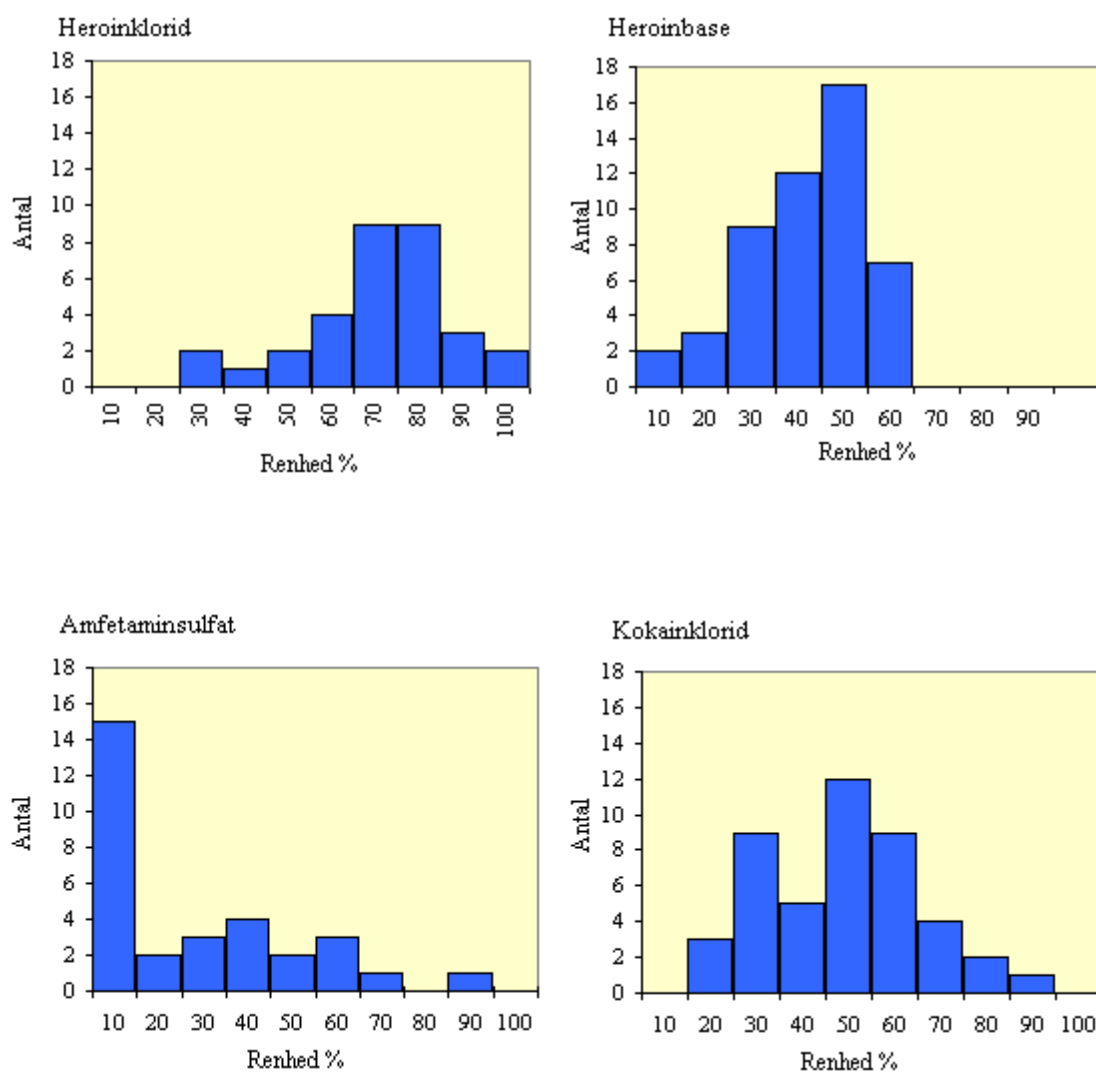
Figur 1. Fordelingen mellem illegale stoffer blandt projektets prøver 1995-2000

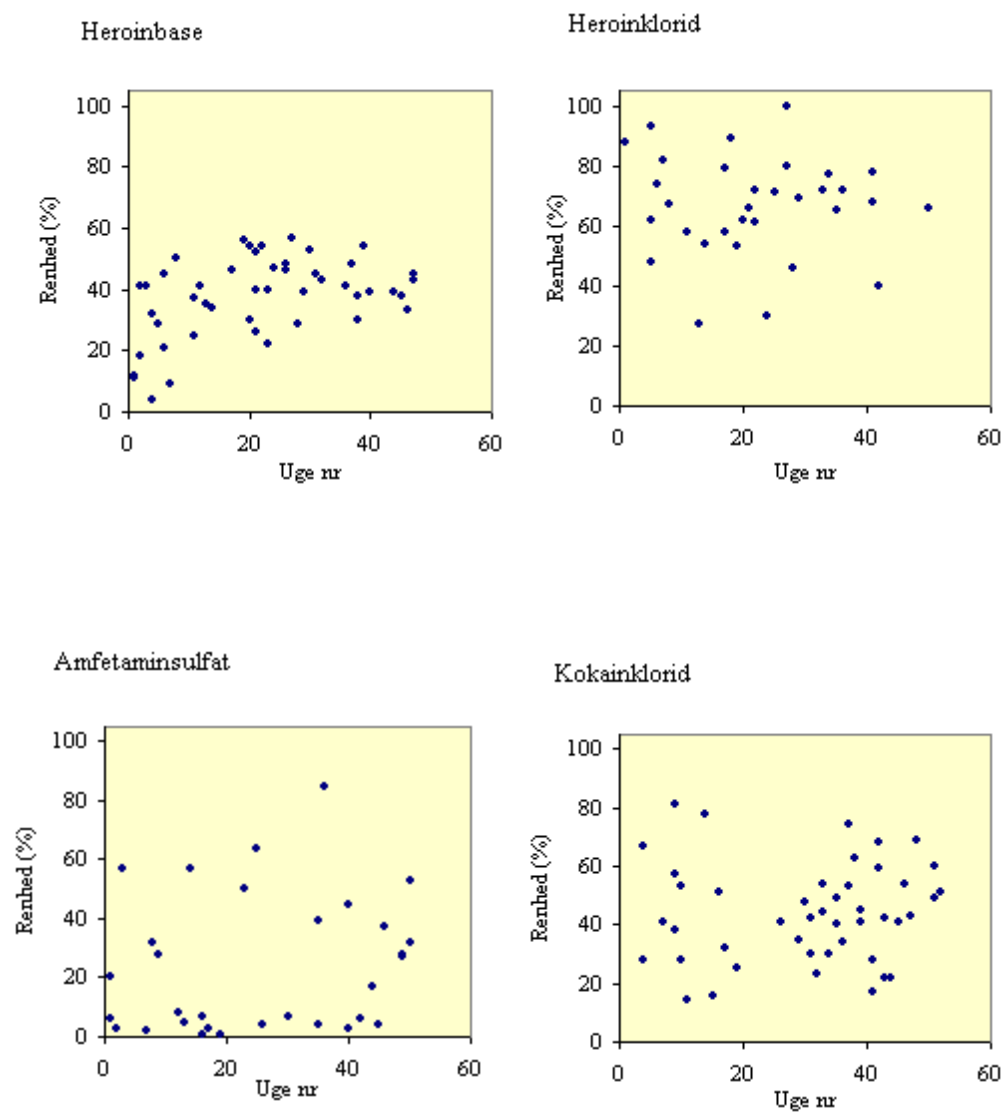
Figur 2. Fordelingen mellem heroinbase og heroinklorid blandt projektets prøver 1995-2000

Figur 3. Renhed af illegale stoffer på brugerplan 2000

Figur 4. Renhed (konc. w/w) i relation til konfiskationstidspunkt

Figur 5. Renheden af illegale stoffer på brugerplan
(hele landet) 1995-2000

